

AKÜ UUDISTEATEID

AUTORIKAITSE ÜHING — TALLINN
KUNSTIHOONE (VABADUSPL.) POSTK. 160
TELEFON 456-43. POSTI JOOKS. ARVE 152

OMA KIRJASTUS 1935

Uus näidendite laenukogu.

**AKÜ kogus on rikkalikumal määral uusi
algupäraseid näidendeid.**

Vajadus hääde, ja rahvapäraste näidendite järele on juba palju aastaid annud end tunda kõigile lavategelastele kogu Eestis. Selletõttu on paljudel näitelavadel kahjuks kantud ette rohkel määral väärtuseid algupärandeid ja tõlketeoseid, millega mitmed äritsejad maa otse üleujutanud. Autorikaitse Ühing, kuhu koondunud kõik Eesti tunnustatud ja nimekamad näitekirjanikud eranditult, selleks, et tõsta meie näitelavade repertuaari taset ja kindlustada tarvitajaile menukate ja rahvapäraste näidendite saamist odavalt ja soodsail tingimusil, asutas möödunud aasta lõpul uue näidendite laenukogu, mis seni tegutsenud suure edukusega.

AKÜ uut näidendite laenukogu asutades, peab õigeks põhimõtte, et iga näitelava vajaliku näidendi peaks saama ilma vahetalitajata otse autorilt — Autorikaitse Ühingu.

Paljudes teistes riikides ongi tegelikus elus ammu teostatud moodus, et näitekirjanik oma loomingu annab vahetult tarvitajale — näitelavale. Seljuhul langeb ära eraettevõtjate äritsemine näidendite väljalaenutamisel, mille tõttu eriti Eestis tarvitajaskond kurdab näidendite laenutamisel kõrgete hindade üle, millest pealegi lõvi-osa seni läinud laenukogu omanikkudele, ilma et autor enamasti oleks saanud nimetamisväärsetki tasu oma töö eest.

Näidendi vahetu edasilaenutamine ilma omakasu taotleva vahetalitajata on näitekirjanduse levitamisel ideaalsemaks korralduseks.

Eestis puudus kahjuks nii tarvitajaskonnale kui ka näitekirjanikele selline korraldus seni täielikult. Nüüd on see saanud teoks AKÜ näidendite laenukogu asutamise, mille ümber koondunud kooperatiivsel alusel kõik Eesti näitekirjanikud peagu eranditult.

AKÜ-sse kuuluvad järgmised eesti näitekirjanikud: A. Adson, M. Aitsam, A. Antson, K. A. Hindrey, E. Hubel-Metsanurk, J. Jaik, R. Janno, Aino Kallas, B. Kangermann-Luide, Koel-Rahula, A. Kitzberg (pärijate kaudu), J. Kärner, A. Mälik, E. Nukk, J. Oengo-Oro, E. Ploom (Elmo Ellor), H. Raudsepp, A. Sepp, A. Särev, A. Tamman (pärijate kaudu), A. Teppan, V. Vent, E. Vilde (pärijate kaudu), H. Visnapuu j. t.

On küllaldaselt põhjust ennustada, et AKÜ näidendite laenukogu kujuneb juba lähemal ajal ainukeks nimekate näitekirjanike uute näidendite laenukoguks kogu Eestis, Seda kindlustab omakorda asjaolu, et tarvitajaskond rõõmustaval määral näib hindavat juba nüüd neid paremusi ja soodustusi, mida pakub AKÜ laenukogu.

Kuna Autorikaitse Ühing on sõlminud lepingu peaaegu kõigi Euroopa riikide vastavate ühingutega, mille liikmeteks kõik tegutsevad näitekirjanikud ehk juba surnud näitekirjanike seaduslikud pärijad, on AKÜ-l Eestis ainuõigus näidendite tõlkimiseks, levitamiseks ja ettekande lubade andmiseks.

Paremate välismaa näidendite tõlkimise ja mängimiseks väljalaenutamise õigust kavatseb AKÜ edaspidi ise kasutada võimalikult täielikult, ilma et seda loovutaks mõnele teisele Eestis tegutsevale laenukogule. Seegi asjaolu tagab, et tarvitajaskonnale avaneb näidendite valikuks edaspidi kõige laialdasem võimalus AKÜ kogust.

Üldiselt võite laenata AKÜ näidendite laenukogust näidendeid juba nüüd palju soodsamail tingimusil kui kusagilt mujalt.

Meie laenukogu täieneb järjekindlalt laenatavate uudisnäidenditega. Kuna AKÜ ümber koondunud näitekirjanikud edaspidi mängimiseks laenutavad välja oma uusi ja paremaid näidendeid ainult Autorikaitse Ühingu kaudu, siis oleme uudisteoste rohkuse ja hääde näidendite valiku poolest väljaspool võistlust.

Praegu on AKÜ kogus järgmised uudisteosed lavakirjanduse alal:

J. Jaik :

„Esivanemate kuld“

Rahvatükk maaelust 3-es vaatuses. Dekoratsioon kõigis vaatustes üks ja sama — talutuba. Tegelasi — 12, neist naistegelasi — 3, meestegelasi 9. Näidendil on eeldusi suureks eduks maalavadel oma huumorirohkuse ja kergesti mängitavuse tõttu. Kuigi teos ilmus alles viis kuud tagasi on seda maalavadel kantud ette suure eduga juba üle 100 korra ja nõudmine selle näidendi järele AKÜ büroost üha suureneb.

Teos kuulub J. Jaigi toodangus parimate hulka ja selle südamliku huumori rohkus tuletab meelde A. Kivi kuulsat teost „Seitse venda“. Üldiselt J. Jaigi „Esivanemate kuld“ on nii ainult kui ka ainekäsituselt hoopis teisest maailmast kui meie teised seniilmunud näidendid, mõjudes ennekõike oma uususlikkuse ja südamliku huumoriga. Pealeselle on J. Jaigi näidendi tegelased autori poolt esitatud eranditult meeldejääva ilmekuse ja karakteristlikkusega. Näidendi sõnastus on rahvapärane ja teos sündmustikult seevõrra huvitav, et selle menu juba ette kindlustatud.

J. Jaik :

„Särumeeste rügement“

Kolmepildiline näidend vabadussõjast. Tegevuspaik: 1. pilt — ühes väikelinnas vabadussõja ajal, 2. pilt — öö rindel enne suurt pääletungi, 3. pilt — samas kus esimene. Dekoratsioon 1. ja 3. pildis — tagamal linnamaja. 2. pildis — ööpimedus.

Näidend on mõeldud ettekandmiseks vabadussõja aastapäeva, maakohtade vabastamise mälestuspäevade ju uue võidupüha pidustuste puhul. Ettekande kestvus 1 t. 15 min., mis jätab peoõhtul aega teisteks ettekanneteks. Pildid on elavad ja meeletulised, kajastades tõetruult vabadussõjaaegseid päevi. Sõjalise aine tõttu tegelaskond koosneb rõhuvas enamuses meestest ning koos massi ja rohkete väikeste osade täitjatega on ettekandeks vaja kuni 20 tegelast. Teos ei nõua hääks mängimiseks näitlejalt suuri võimeid, sest kõik osad on kergesti tõlgitsetavad.

Haridusministeerium soovib omaltpoolt „Särumeeste rügementi“ kui eriti sobivat näidendit mängimiseks vabaduspäeval ja võidupüha pidustustel.

H. Raudsepp:

„Isand Maikello sisustab oma raamatukappi“

Raamatuaasta nali ühes vaatuses. Tegevus areneb väikekodanlise sisustusega võõrastetoas. Tegelasi — 11, neist meestegelasi — 4, naistegelasi — 7.

Näidendi sündmustik areneb raamatuaasta miljöös, kuid teos sobib väga hästi ettekandeks paari kärpe korral ka igal muul ajal. Esmakordselt kanti H. Raudseppa uut näidendit ette kultuurnädala puhul Estonias, kus see saavutas suure menu. See on kirjutatud Raudseppale omase sädeleva vaimukusega ja autor erilise ilmekusega selles näidendis käsitab meie töötava keskihi kultuurhuvide ulatust. Näidendi sündmustikus on rohkesti koomilisi olukordi ja see on naljarohke, nagu kõik Raudseppa lavateosed.

Hugo Raudseppa, meie näitekirjanduse suurmeistri ühevaatuslik nali kõlbab eriti segaeeskavadega peoõhtuiks, kuna selle lavastamine ja äraõppimine kerge.

Eriti sobiv ettekandmiseks raamatuaastal.

A. Antson:

„Töölise tütar“

Draama 4. pildis. Tegevus areneb esimeses ja kolmandas pildis lihtsalt sisustatud toas, teises pildis — suviöises õues. Kus lava seda ei võimalda võib lavastaja sellegi pildi viia mõningate väiksete muudatustega toas toimuvaks, kusjuures väljast möödivate meeste kõnelus võiks kosta läbi avatud akna. Neljandas pildis sünnib tegevustik arsti korteris.

Tegelasi — 11, neist mehi 9, naised 2. (Peategelasteks 2 naist ja 2 meest, kõigil teistel on väikesed osad).

„Töölise tütre“ kujutatakse kahe venna armastust ühe ja sama naise vastu ja viimase ekslikel olettustel põhjenevat kättemaksu süütule vennale.

Näidendi põnev, üha tõusva draamatilise haaravusega arenev sündmustik, milles haripunktiks öine lahing tagaotsitava revolutsionääri tabamisega ja selle naise kättemaksu töötava ahastusega, teevad „Töölise tütre“ meie pisut vähese lavalise pinevusega draamade hulgas väljapaistvaks teoseks. Autor on eriti ilmekalt käsitanud näidendi peategelase Ingridi kuju,

See on üheks tänulikumaks ja suuri võimalusi pak-
kuvaks osaks meie maalavade naisnäitlejaile.

Näidend on oma kergesti mängitavuse tõttu eriti
kohane maalavadele kus viimaseil aastail ongi tuntud
suurt puudust mängimiseks sobivatest draamadest.

Meie algupärastest draamadest on „Töölise tütar”
viimaseil aastail mängitud eriti rohkesti.

Agapetus :

„Patuoinas“

Farss 3. vaatuses. Tegevus sünnib kaubamaja „Sam-
po” kontoris ja koridoris. Tegelasi 7, neist meestegelasi
— 4, naistegelasi — 3.

Soomes on „Patuoinas” olnud 10 viimase aasta kohta
kõige menukamaks näidendiks,
mida mängitud seal juba üle 400 korra.

Eestis on samat teost kantud ette suure eduga
„Estonias” kui ka väikelavadel.

B. Luide-Kangerman :

„Naabri Mari“

B. Kangermani laulumäng 3 vaatuses, 8 pildis.
V. Leemetsa muusika. Tegelasi: 5 meest, 4 naist, kü-
lanoori. Lava: 1. pilt mets, kõik teised: aiaesine.

„Naabri Mari” sisustik käsitab kolme kännujuuri ja
kosjalugu ja seiklusi raamistikus, nagu seda nõuab
tõeline laulumäng. Tegevustiku hoogsuseks on antud
8 pilti, milline asjaolu loomulikult võimaldab anda te-
gevustikku mitmes variatsioonis ja rohkem kirevamat
situatsioonikoomikat. Ja viimast on „N. Maris” väga
rohkesti. Kandlelööja ja Rosengartenlaube — kaks tä-
nulikku tüüpi nii näitleja kui ka publiku seisukohalt.
Mehisust, romantikat ja paiguti sentimentaalsust (seda
nõuab ju laulumäng eelkõige) on antud viljakal mää-
ral. Ja peab ütleva, et helilooja siin on muusika si-
dunud tekstiga, andes tänulikke meloodiaid, millised
kauaks jäävad kõrva helisema (meloodiaküllus —
jälle üks laulumängu esivoorusi!).

Lavatehniliselt on laulumäng kerge. Kuid autor an-
nab ka lavamärkeis vihjeid selleks, kui võrt edukalt
võiks suuremad lavad selle laulumänguga lüüa läbi.
Eeldusi seks annab „N. Mari” täiel määral.

B. Luide-Kangerman :

„Sulase südameraasuke“

Nali lauludega 2 vaatuses. Tekst: B. Kangerman. Muusika: V. Leemets. Tegelasi: 4 meest, 2 naist. Lava: mõlemis vaatuses taluõu.

„Sulase südameraasuke“ on nali lauludega ja sellise näidenditüübina omab ta vaid ühe eesmärgi: valmistada publikule lõbusa õhtu. Nii ongi autor siin annud rea koomilisi situatsioone, püüdes tekstigagi vaid tabada ainult ja ainult huumorit. On toodud elavais värves esile kaks prototüüpi — peremees ja pops — kes nii suured sõbrad, et igal momendil valmis karvupidi kokku minema. Omapärase elu toob lavale Varesevihtleja, lõbus siidivend ja näpumees, kes nii osavasti oma elus oskab „võtta“, et näitusel auhinna sai (muidugi ise võttis!). Selliste tüüpide toetusel areneb sulasepoisi kosjalugu kuni Südameraasukese saamiseni, kõike seda aga illustreerib hoogne ja läbilõöv muusika.

„Sulase südameraasukese“ ettekannet saavutas siin enneolemata kiituse publiku poolt”

— nii atesteerib näidendi ettekannet Peravalla ÜENU osakond.

B. Luide-Kangerman :

„Rõõm ei millestki“

Lõbusasisuline komöödia 4 vaatuses. Tegelasi 5 meest ja 3 naist. Lava 1. v. kohtutuba, teised elutuba.

Leidub inimesi, isegi tänapäeval veel, keda ei ahvatle mammon ja kes loobuvad seetõttu hiiglapärاندusest. On nad lollid? Kes ütleb? Aga õnn, on see seoses rahaga? Selles näidendis see väike noormees, keda kõik nimetavad lolliks, leiab siiski õnne — rahata!

B. Luide-Kangerman :

„All aias“

Draama 4 vaatuses. Aiadekoratsioon. Tegelased: Praostiproua — lesk, Eveliin — ta tütar, Enne — väimees, Andrus — sulane, Marie — teenija, Epp — külanaine.

Selles draamas esineb kuldne noorus vastandina kuldsele vanadusele. Samal ajal, kui Eveliinil ja Ennel algab aimdus õnnest ja kevade hurmast, Andrusel, kes tegelikult Eveliini isa, täitub kannatuste karik ääreni. Ja elu on kantrastne nagu ikka: ühed surevad seks, et loovutada paika teiste õnnele.

B. Luide-Kangerman:

„Kodukased“

Rahvatükk 2 vaat. lauludega. Tegelased: Priidik Kivistik, Ojasalu peremees. August, ta poeg, linnahärra. Linda, kasutütar. Leena, teenija Ojasalus. Jaan, ta poeg. Mikk, sulane. Näärits, kaubitseja.

Elutee on rängalt pikk, ilmaelu imelik! — nü laulab Ojasalu mõttetark sulane. Ja selle imeliku, mitmitmepalgelise elu väike episoodike sünnib Ojasalu õuel, kodukaskede all. Vana elutark peremees, kes tahab oma suguvõsa verd tunda tuksumas oma põldudele, peab valima oma poja, põlise linnasaksa ja sulase vahel. Võidab õiglus, elurõõm ja noorus.

See on näidend neile, keda ei rahulda üksi rök-kav nali, vaid ka eluline meeolupilt. Näidendi kaks ilusat meloodiat juba ise võidavad publiku. Sobiv ettekandmiseks võidupühal.

B. Luide-Kangerman:

„Need, kes vabastasid kodumaa“

Draama vabadusvõitluse päevilt 2 vaat. lauludega. Tegelasi 5 m. 1 n. Lava: talutuba. Teine parandatud ja täiendatud trükk näidendist „Millest kaebasid kahurid“.

Selle näidendi 1. trükki on lavastand kaugelt üle 300 näitelava Eestis. See edu on tiivustand autorit redigeerima näidendit 2. trüki jaoks. Uuel kujul on näidend palju juure võitnud. Kõigepäält on sisus tehtud põhilisi muudatusi, teiseks on tekst varustatud lauludega. Sügav traagika ja lavaliselt põnevad situatsioonid on selle draama edu pandiks ka tulevikus.

Ed. Nukk:

„Isamaa ilu hoiledes“

Näidend 3 vaatuses Eesti iseseisvuse sünnipäevilt. Tegelasi 12. Neist mehi 9 ja naisi 3. Dekoratsioon lihtne, kuna mäng sünnib toas, välja arvatud viimane

pilt, milles sündmustik areneb taluõues vabadussõja päevil.

Selles näidendis autor manab elavates värvides taas esile sündmused Eesti sünniajast, mis olid täis võitlusindu, traagikat ja võõraste poolt peale surutud vägivalda. Peategelasena figureerib üks tulisemaid Eesti iseseisvuse võitlejaid advokaat Onda näol, kes on sümboolseks kujuks kogu Eesti rahvast, kes tundis olevat saabunud aja võõraste ahelate maharaputamiseks. Kuigi „Isamaa ilu hoieldes” ilmus alles 7. veebruariks, kanti teda vabariigi aastapäeval, 24. veebruaril ette suure menuga paljudes kohtades. Eriti sobiv on näidend ettekandmiseks võidupühal ja muudel täht- ja aastapäevadel, kaitseliidu poolt korraldatavatel pidustustel jne.

E. Rossman ja A. Sepp:

„Tütarlaps kodumaata“

Operett 3. vaatuses 14. pildis. Muusika: E. Rossmanilt. Tekst: A. Sepalt.

Lavale seadnud: A. Lüdig.

Menükaim operett „Estonia” teatris läinud hooajal.

Neli uut lastenäidendit.

Eestis on seni olnud suur puudus koolidele ja maalavadele sobivaist rahvapärasteist ja kunstiväärtuslikkudest lastenäidenditest. Selle puuduse kõrvaldamisele on asunud Autorikaitse Ühing, kelle kirjastusel neil päevil ilmus neli uut lastenäidendit ja kes edaspidi järjekindlalt kavatses anda välja peale teiste väärtuslike lavateoste ka lastenäidendeid.

Käesoleval kevadel ilmusid Autorikaitse Ühingu lastenäidendite seeriast järgmised teosed:

Juhan Jaik:

„Ahvimaa“

Lastenäidend kahes vaatuses.

Selle uue lastenäidendi nimi laseb oletada, nagu sünniks teose tegevus fantastilisena, kaugel lõunamaal. Kuid otse vastuoksa, näidendi sündmustik areneb talu vähenõudlikus ümbruses ja sisu poolest on

teos otse tervitatav oma reaalsusega. Pole selles printse ega kuningaid või muud sellesarnast, mis lastenäidendites kujunenud tavaliseks šablooniks. „Ahvimaa”s on ilmekalt, kunstiväärtuslikult ja usutavalt kujutatud energiliste poiste seiklushimu, igatsust pikale rännakule ahvide maale, mis küll jääb teostamata, kuid mille ümber keerleb kirju ja õige lavaline tegevus. Tundub, et meie lastenäitekirjandus „Ahvimaa”ga on rikastunud omapärase ja värske teosega.

Tegelasi näidendis üldse 10, neist 8 mees- ja 2 naistegelast. Tegevus areneb talu mahajäetud elumajas. Liitsa dekoratsiooni tõttu maalavadele ja koolidele mängimiseks eriti sobiv.

Ed. Nukk:

„Kullavangid“

Lastenäidend kahes vaatuses.

Käesoleva lastenäidendi kirjutamisel on autor valinud oma juhtlauseks, et: „Õnn! See ei peitu ei kullakülluses ega ka heas äraelamises, vaid meie südamete puhtuses ja ausa, loova töö võitlusrõõmus.” Näidendi peategelaseks on vana kivihaldjas ja kaks väikest, ausat poissi — kaks venda — Alo ja Ülo. Kivihaldjas on kullavangis. Ta valvab öid ja päevi — valvab juba tuhandeid aastaid oma kivise kodu juurde peidetud varandust, mida valvates unustab kõik need kohustused, need õilsad ülesanded, mis Vanataat talle pannud. Nii kehtaks see vist igavesti, kui ei ilmuks murupiigid, kes sunnivad kivihaldjat loovutama oma kulla poistele. Pikema puiklemise järele ongi kivitaat nõus, kuid enne ta tahab proovida poiste ausust, nende eneseohverdamist. See sünnibki ja kivihaldjas leiab eest kaks vaprat poissi, kes aga ei tahagi neile pakutavat võõrast varandust, leides, et neil on omal kulda küll — kulda, mis on nende puhas südametunnistus, hea tervis ja tööõõm. Vahelduseks hulk laule ja tantse. Tegelasi näidendis üldse kuus — neist kolm mees- ja kolm naistegelast. Mõlemad vaatused hargnevad väikesel metsatagendikul. Võrreldes Nuki „Kullavange” ta suure menu osaliseks saanud „Liisi hoiukarbi saladusega”, võib kindlasti väita, et „Kullavangid” on lavaliselt kui ka sisult palju elavam ja õnnestunum. Kuna ta ei sea üles ka suuri lavatehnilisi nõudeid, võib näidendit julgesti soovitada kõigile koolilavadele kui põnevat lavatükki,

milles ei puudu huvitavaid seiklusi, laule ja tantsugi, mis teevad näidendi algusest lõpuni elavaks.

O. Sass:

„Armastus võidab“

Lastenäidend 2 pildis.

Teose tegevus areneb väikesel legendikul kaaskus. Tegelasi 12, neist poisse 5, tütarlapsi 7.

Olga Sassi uudisteos on ettekandmiseks eriti sobiv koolide kevadpidudel,

kuna selle sündmustik käsitleb koolist vabanevate õpilaste rõõmsid ja muresid ja tegevustiku ajaks nelipühi laupäev. Näidend on sündmustikult väga elav ja kirjutatud suure südamlikkuse ja soojusega.

See on päiksepaisteline, positiivselt elujaatav teos, mille tegelaskujud ilmekalt karakteristlikud ja huvitavad.

Sobib ettekandmiseks ka emadepäeval.

A. Rahula:

„Mägede lapsed“

Lastenäidend 2 vaatuses.

Tegevus sünnib talutoas. Tegelasi 7—8.

„Mägede lapsed“ on kirjutatud eriti emadepäevaks, kuid see sobib ettekandmiseks ka igal muul ajal. Teos, milles põhimotiiviks lapselikult siiras ja ennastohverdav emaarmastus. Peategelasi ainult 3. Autor on neist kahte ema sünnipäevaks valmistuvat õekest kujutanud suure meisterlikkuse ja elulise kujukusega.

Kõigi ülalnimetatud teoste autorid kuuluvad meie populaarsemate lastekirjanikkude ridadesse, kellelt varemilmunud näidendid leidnud elavat ja tunnustavat vastuvõttu, mille tõttu ka ülalnimetatud näidenditele võib ennustada suurt menu.

Autorikaitse Ühing laenuab nimetatud näidendeid koolidele mängimiseks eriti soodsail tingimustel.

Peale selle on AKÜ laenukogus veel järgmised lastenäidendid:

Ed. Nukk:

„Merikolli kohtumõist“

Kolmevaatuslik lastenäidend, milles leidub rohkesti muusikat, laulu ja tantsu. Ka näidendi sündmustik on vaheldusrikas ja põnev. Kuna seegi Nukki lastenäidend

ei sea üles just eriti suuri dekoratiivseid nõudeid, on ta sobiv ettekandmiseks ka kooli- ja teistel väikelavadel, kus lavatehnilised võimalused piiratud.

Sisult on „Merikolli kohtumõist” positiivse tendentsiga. Näidendis leidub rööbiti realismi ja fantaasiat.

Ed. Nukk:

„Pille ja Paul“

Jõulunäidend lastele 2. vaat. laulude ja tantsuga.

B. Luide-Kangerman:

„Mikk saab jõuluks nohu“

Jõulunäidend lastele laulude ja tantsuga.

Lähemal ajal ilmuvad AKÜ kirjastusel:

A. Antson:

„Tšempionaat“

Naljamäng viies vaatuses. Tegevus areneb esimeses ja teises vaatuses väikekodanlikult möbleeritud toas, kolmandas — lihtsas restoraanikabinetis ja neljandas ning viiendas vaatuses — tsirkuse garderoobis (kõrvalruumis). Tegelasi — 14, neist mehi 9, naisi 5.

Eesti esimene ulatuslikum sportlike aineid käsitlev naljamäng. Kanti ette umbes aasta tagasi suure menuga Tallinnas Draamastudios. Autori poolt maa-lavade jaoks ümbertöötatud.

Ilmub juuli algpäevil.

A. Antson:

„Muretute ülemlaul“

(„Saaremaa kraavikaevajad”.)

Naljamäng ühes vaatuses. Tegevus areneb vanas heinaküünis. Tegelasi — 8, neist mehi 5, naisi 3. See on teos mida rahvapärase koomika, hooga käsitusviisi ja ülemeeliku sündmustiku poolest võib kõrvutada O. Lutsu kuulsate ühevaatuslikkude näidendite: „Kapsapää” ja „Pärijatega”. Näidend kõigile lisaks on omalt põhitoonilt üks optimistlikumaist ja elujaa-

tavamaist meie näitekirjanduses. Kergesti mängitavuse tõttu, sobivamaist teoseist segaeeskavaga peoõhtuteks. Ilmub septembri algupäevil.

Nõudke tutvumiseks emplare. AKÜ saadab neid teile tasuta, ainult postikuluks minevate postmarkide eest.

Näidendite laenamise tingimused.

Kõik näidendid saadaval Autorikaitse Ühingult, Tallinnas, Kunstihoones (Vabadusplatsil) tuba 8-c — Postkast 160. Telefon 456-43. Posti jook, arve 152.

	Eks. hind	Eks. h. tutv.	Kauts.	Honor.	Tarvit. tasu
Esivanemate kuld	Kr. 2.—	3.—	5.—	5.—	3.—
Isand Maikello	„ 1.—	1,50	3.—	3.—	2.—
Patuoinas	„ 2.—	3.—	5.—	5.—	3.—
Naabri Mari	„ 2.—	3.—	6.—	7.—	2.—
Sulase südamer.	„ 1.—	1,50	4.—	4.—	2.—
Tütarl. kodumaata	„	5.—	30.—	10.—	15.—
Merikolli kohtum.	„ 2.—	3.—	5.—	5.—	3.—
Mikk saab nohu	„ 1.—	1,50	3.—	3.—	2.—
Pille ja Paul	„	2.—	1,50	2,50	1.—
Särumeeste rügement	„ 2.—	2,50	3.—	3.—	3.—
Töölise tütar	„ 1.—	2.—	3.—	5.—	2.—
Tšempionaat	„ 2.—	3.—	5.—	5.—	3.—
Muretute ülemlaul	„ 1.—	2.—	3.—	3.—	2.—
Ahvimaa	„ 1.—	1,50	3.—	3.—	2.—
Kullavangid	„ 1.—	1,50	3.—	3.—	2.—
Armastus võidab	„ 1.—	1,50	3.—	3.—	2.—
Mägede lapsed	„ 1.—	1,50	3.—	3.—	2.—
Rõõm ei millestki	„ 2.—	2,50	3.—	4.—	2.—
All aias	„ 2.—	2,50	3.—	5.—	2.—
Kodukased	„ 1.—	2.—	3.—	4.—	2.—
Need kes vabastasid kodumaa	„ 1.—	2.—	3.—	4.—	2.—

AKÜ näidendite laenukogu tingimused.

1. AKÜ näidendite laenukogu laenutab oma liikmete näitekirjanike näidendeid seltsidele kautsjoni vastu.
2. Kautsjon on kahesugune: alatine ja ühekordne.
3. Alatine kautsjon on 15 krooni. Selle sissemaksjad võivad AKÜ näidendite laenukogust tutvumiseks saada kuni 5 näidendi üksikeksemplari ja ühe mängukomplekti korraga tarvitamiseks.
4. Ajutine kautsjon on 1—5 kr.
5. Peale kautsjoni tuleb komplekti tellijail tasuda laenatavate näidendite tarvitamistasu, autorihonorar ja posti saatekulu.
6. Tarvitamise aeg: tutvumiseks kuni 10 päeva, mängimiseks kuni 2 kuud. Raamatud tuleb saata tagasi tähtjaks.
7. Tutvumiseks AKÜ N. L. saadab raamatud lihtsaatena, lisades juure arve saadetud raamatute suhtes. Kui arvel märgitud tähtjaks raamatud ei ole saadetud tagasi, loeb AKÜ N. L. nad tellijale müüduks ja kasseerib arve alusel tavalises korras summa sisse.
8. Tutvumiseks tellitud raamatute tagasisaamisel tuleb tellijal lisada ligi postikuludeks 10 senti postmarkides iga saadetud raamatu kohta ja ühtlasi teatada selle saatelehe number, millega tutvumiseks-emplaar ehk näidendite komplekt saadud.
9. Näidendi komplekti saadab AKÜ N. L. välja luna teel või summa ettetasumisel lihtsaadetisena. Luna moodustab: raamatute tarvitamise tasu, kautsjon, autori honorar ja saatekulu.
10. Kaotsiläinud või rikutud eksemplari eest AKÜ N. L. kasseerib tellijalt sisse raamatu täisväärtuse.
11. AKÜ N. Laenukogusse kuuluvaid näidendeid edasi laenata ega müüa ei tohi.
12. Tutvumiseks-emplari järele osade väljakirjutamine on keelatud.

Tellige näidendeid AKÜ laenukogust! Uudisteoste poolt rikkalikum valik. Soodsaimad laenutingimused. Aadress: Autorikaitse Ühing Tallinn, postkast 160, tel. 456-43.

SÕLMIGE AKÜ-ga PAUŠAALLEPINGI

See võimaldab mitmekordse hinnaalanduse.

Looming on autori omandus ja selle kasutamisel tuleb üldise omandusõiguse mõiste järele omanikult, s. t. autorilt ehk selle volinikult Autorikaitse Ühingult küsida luba.

Kõik eesti kirjanikud ja heliloojad peaaegu eranditult on loovutanud ainuõiguse Autorikaitse Ühingule ettekandelubade andmiseks, tarvitajatega lepingute sõlmimiseks ja autoreile kuuluva ettekandetasu sissekassseerimiseks. Kuna Autorikaitse Ühing järjekindlalt saab teateid kõigi pidude, kontsertide ja kirjandusõhtute kohta mis Eestis korraldatakse,

ei jää nüüdsest peale Autorikaitse Ühingu eest varjule ühegi teose ilma loata ettekanne.

Ühtlasi kavatseb AKÜ käesolevast aastast peale neilt kes kavatsevad autoritasu maksmisest kõrvalehiilida, kasseerida sisse ettekandetasu 50 protsenti suuremana, sellele lisaks langevad kõik ettekandetasu nõudmistega ühenduses olevad kulud tarvitajale. Neile aga, kes seni ja edaspidi korralikult täidavad oma kohustused ettekantavate teoste autorite vastu, kavatseb AKÜ teha suuremaid soodustusi autoritasude sissekassseerimisel.

Eestis maksva autorikaitse seaduse alusel on AKÜ juhatuse poolt väljatöötatud ja peakoosoleku poolt kinnitatud autoritasude normid. Nende põhjal tuleb maaseltsil tasuda ühe laulu ettekandmise eest (linnas kõik normid 100% kallimad) 50—75 senti (viimasel juhul suuremad teosed käsikirjas), puhkpilli orkestri pala eest 50—100 senti, novellilt 50 senti, romaanikatkest 50 senti, följetoonilt 25 senti, poemilt 50 senti jne.

Kuna üksikpalade eest ettekandetasu maksmine seltsidele tihti majanduslikult raske ja tülikas, AKÜ võimaldab ilmse hinnaalandusega heli- ja kirjanusteoseid ettekanda n. n. paušaal või üldtasu eest. Selleks sõlmib selts AKÜ-ga paušaalpepingu, mille järele tasub ühingule teatud summa aastas (keskmine tasusumma 3—5 kr. aastas maaseltsidele, 5—20 kr. linnaseltsidele, alates 2 kroonist koolidele), ja selle summa eest võib piiramata arvul ja erilist ettekandeluba küsimata kanda ette kõiki AKÜ hal-

dusse kuuluvaid Eesti kui ka välismaa autorite helitöid ja kirjandusteoseid (väljaarvatud näidendid, mis kuuluvad eritasu alla: 1 ja 2 vaatuslikud 3.— kr. ja rohkemvaatuslikud 5.— kr.).

Selline autoritasu maksmise moodus tuleb seltsidele mitmekordselt odavam, kui iga üksikpala eest tasumine, sest sagedasti juba üksiku peo korraldamisel autorihonoraar ettekantud teoste eest üksikult arvestatuna on märgatavalt suurem kui kogu aasta kohta sõlmitava paušaallepingu summa. Selletõttu on paušaallepingu sõlmimisvõimalust seni kasutanud suur arv organisatsioonide ja koole, kuna see võimalus on pandud maksma ennekõike teoste ettekandjate huvides. Autorikaitse Ühing iga üksiku ettekande eest tasu sissekasseerides saaks küll kirjanikele ja heliloojaile töötasuks minevaid honoraare palju suuremal määral, kuid selleks, et tulla vastu organisatsioonidele ja vältida vähemaidki etteheiteid nagu oleks autoritasu maksmine seltsidel ülejõu käiv, soostume meile palju vähem majanduslikku tulu toova paušaallepingute sõlmimise moodusega. Selletõttu soovitame Teile —

astuge AKÜ-ga paušaalleppe vahekorda!

Teadustage viibimata AKÜ-le (Tallinn, postkast 160, Kunstihoone, telefon 456-43) soov leppevahekorda astumiseks. AKÜ saadab Teile lepingukavandi kahes eksemplaris, millised alla kirjutate ja ühe AKÜ-le ühes vastava tasuga ära saadate ehk AKÜ jooksvale arvele nr. 152 sissemaksate. AKÜ saadab Teile sellepeale kviitungi, mille saamisega Teil on ülalnimetatud ettekande õigus ning selts on ühtlasi tänuväärsetelt täitnud oma kohustuse ja austuse autori vastu.

Sõlmige AKÜ-ga paušaalleping juba nüüd. Sellega saate mitmekordse hinnaalanduse autoritasude õiendamisel ja nootide ostmisel AKÜ noodikogust ja võite terve aasta lepingu sõlmimispäevast alates kanda ette kõiki AKÜ haldusse kuuluvaid Eesti kui ka välismaa helitöid ja kirjandusteoseid.

AKÜ noodikogu.

Kuna meil alati olnud suur nõudmine kergemate, väiksematele kooridele jõukohaste, rahvalikkude koorilaulude järele, siis esimese katsena selle nõude rahuldamiseks ilmus AKÜ kirjastusel möödunud aastal seeria koorilaule segakoorile. Tähendatud seeria sisaldab 10 laulu:

Nr. 1 ja Nr. 2 A. Läte tuntud ja paljulauldavad „Ilus isamaa” ja „Malemäng” — 2 leheküljeline noot.

Nr. 3 — 2 lhk. K. A. Hermani „Laul Munamäel”.

Nr. 4 ja Nr. 5 K. Tärnpu tundelaulud „Kyrie” ja „Lahkumise laul” — 4 lehekülge.

Nr. 6 V. Leemetsa hoogne ja tujuküllane „Tantsulaul” — 4 lehekülge. Läbilõõnud pala.

Nr. 7 — 4 lhk. E. Aava „Me oleme põhjamaa lapsed”. Väga levinev ja nõuetav laul, auhinnatud E. Lauljate Liidu laulude võistlusel.

Nr. 8 K. Tärnpu „Helju hella tuulekene” — 2 lhk. Tundelaul.

Nr. 9 Algupärasele rahvaviisile ehitatud — 2 lhk. „Pulmalaul”. Hoogne, humoreskiline.

Nr. 10. T. Vettiku „Su põhjamaa päikese kullast” — 4 lhk. Tundeküllane isamaalaul.

Julgustatud esimese seeria edust (mitu laulu on paljundatud teiskordselt) laseb AKÜ käesolevaga müügile järgneva

II seeria, mis sisaldab 12 laulu.

Selles uudissarjas esinevad:

Nr. 11: M. Saare „Pilvele”,

mis moodustab erandi selles mõttes, et ta ei ole uudispala, vaid paljulevinenud laul, mille trükk väljamüüdud ja nõuab paratamatult uuendamist. Saare „Pilvele” pakub võltsimatut südamlikkust ja igatsuse luulet. Tehniliselt on ta väga tänulik ja kergesti äraõpitav. Suurus 2 lehekülge.

Nr. 12: A. Vedro „Helise ilma”.

Meisterlikult käsitatud rahvaviisi ainekul põhjelinev efektne kooripala. Suurus 4 lehekülge.

Nr. 13 ja nr. 14: A. Karafin: „Ühte laulu tahaks laulda” ja Joh. Jürgenson: „Ei saa”.

A. Karafini teos pakub patriootilist jõulisust viisrikkal käsitlusel. Tehniliselt laul on jõudu mööda ja kättesaadav ka väiksematele kooridele.

J. Jürgensoni „Ei saa” mõjub oma südamliku lihtsusega ja isamaalise meeleoluga.

Mõlemad laulud sobivad isamaalikel pidustustel. Suurus 4 lehekülge.

Nr. 15 ja nr. 16: T. Vettik: „Pulmapillid” ja V. Leemets: „Hommik koitnud, Eesti pojad”.

Selle 4 leheküljelise väljaande meeleoluline kontrast on vägagi silmatorkav.

Uhelt poolt T. Vettiku teos, mis on humoresk selle sõna tõelises mõttes, milles autor leidlikult käsitleb ja varieerib rahvaluule ja rahvaviisi rikkalikke aardeid, jäädes selle juures individuaalseks ja teiselt poolt

V. Leemetsa hümnini nimetusele pretendeeriv teos, mis lihtsa käsitluse juures pakub suurt meeleolulist avarusust. Tehniliselt väga kerge. Suurus 4 lehekülge.

Nr. 17. A. Karafin: „Antti, ärtu armsakene”.

Tujuküllane, elav huumorirohke kooripala, mis võimaldab efektset ja nüansirikast ettekannet. Tehniliselt jõukohane ja sobiv igale koorile. Suurus 4 lehekülge.

Nr. 18: A. Kapp: „Laul Eestile”.

Pateetiliselt jõuline isamaalaul, kohati religiooslikkuseni küündiv. Väärikas ja kaalukas lisand meie kooriliteratuurile. Näilised tehnilised raskused on täiesti ületatavad. Suurus 4 lehekülge.

Nr. 19: V. Leemetsa „Mind üksinda jätke...”.

Neli lehekülge lootusetut pessimismi, loomingulist pihtimust ja enesepaljastamist. Teos mõjub enda otsekohesusega, ta pakub võltsimatut tundelisust tehnilise vähenõudlikkuse juures.

Nr. 20. A. Vedro: „Humoresk”.

Toob väikese Antsu „komplitseeritud” läbielamusi uute kirjude pükste saamisel. Teos illustreerib neid

meeleolulisi varjundeid osavasti ja leidlikult. Tehniliselt... vallatu. Suurus 3 lehekülge.

Nr. 21: M. Saar „Tütretänu emale”.

Saarele omase meisterlikkusega kirjutatud rahva-
viisi ainekul põhjeline õrnameeleoluline laul. Suurus
3 lehekülge.

Nr. 22: E. Aav „Las kasvame”.

Jõuliselt haarav meeolu. G. Suitsu luule leiab
siin muusikas sobivat ja õnnestunud väljendust.

Suurus 4 lehekülge.

AKÜ nootide kirjastamine peab silmas kahte üles-
annet. Esiteks: pakkuda kunstiväärtus-
likke palasid võimalikult lihtsal teh-
nilisel käsitlusel.

Teiseks: Teha noodid kättesaadava-
ks ka aineliselt kehvadele seltsidele.

Selles mõttes on nootide hinnad ette nähtud enne-
kuulmatult odavad. Nimelt maksab üks kolme- ja nelja-
leheküljeline noot 10 senti, kaheleheküljeline 6 senti.

Kuid AKÜ tuleb veelgi enam vastu nendele laulu-
kooridele ja seltsidele, kes AKÜ-ga pausalleppe
vahkorras. Viimastele on hinnad ligi 50% odavamad
ja nimelt: kolme- ehk neljaleheküljeline noot 6 senti,
kaheleheküljeline 3 senti.

Niisugused madalad hinnad on võimalikud ainult
selle tõttu, et AKÜ nootide kirjastamisega ei taha
lõigata ärilisi puhaskasusid, vaid teha noodimaterjaali
niivõrd kättesaadavaks, et tarvitajal ei tarvitseks noote
paljundada kodusel teel.

Juba lihtne arvutamine näitab, kui võrd õieti mõt-
tuks muutub nende hindade juures „kodune” paljun-
damine. Pausaal lepingu osaline saab 90 senti eest
15 neljaleheküljelist eksemplari puhtas ja eeskujulikus
väljaandes. Et sama nooti shapirograafilisel või muul
teel paljundada, kulub ligikaudu 2—3 päeva. Selle juu-
res niisugusel kujul „trükitud” eksemplarid selguse ja
loetavuse suhtes ei saa võistelda AKÜ poolt hääl pa-
beril ja selgel kirjal toodud väljaannetega. AKÜ püüe
on: igal kooriliikmel oma noot! Ainult nii-
sugusel kujul võib meie koorilaulu kultuur õiget rada
sammuda ning laulude äraõppimine muutub
ühtlasi noodilugemise äraõppimiseks.

Selles mõttes müüakse noote ainult komplektidena,
alates 15 eksemplarist.

Nootide hinnad

I seeria, 10 laulu:

		Paush. lepingu osalistele		Võõrastele	
		Üksik eksempl. senti	Komplekt 15 eks. senti	Üksik eksempl. senti	Komplekt 15 eks. senti
{	Nr. 1. A. Läte „Ilus isamaa”.				
	Nr. 2. A. Läte „Malemäng”.	3	45	6	90
	Nr. 3. K. A. Hermann „Laul Munamäel”.	3	45	6	90
{	Nr. 4. K. Tärnpu „Kyrrie”.				
	Nr. 5. K. Tärnpu „Lahkumise laul”	6	90	10	150
	Nr. 6. V. Leemets „Tantsu laul”	6	90	10	150
{	Nr. 7. E. Aav „Me oleme põhjamaa lapsed”				
	Nr. 8. K. Tärnpu „Helju hella tuulekene”	6	90	10	150
	Nr. 9. R. Päts „Pulma laul”.	3	45	6	90
	Nr. 10 T. Vettik „Su põhjamaa päikese kullast”.	3	45	6	90

II seeria, 12 laulu:

	Nr. 11. M. Saar „Pilvele”	3	45	6	90
	Nr. 12. A. Vedro „Helise ilma”.	6	90	10	150
{	Nr. 13. A. Karafin „Ühte laulu tahaks laulda”.				
	Nr. 14. J. Jürgenson „Ei saa”.	6	90	10	150
{	Nr. 15. T. Vettik „Pulmapillid”.				
	Nr. 16. V. Leemets „Hommik koitnud, Eesti pojad”.	6	90	10	150

	Paush, lepingu osalistele		Võõrastele	
	Üksik eksempl. senti	Komplekt 15 eks. senti	Üksik eksempl. senti	Komplekt 15 eks. senti
Nr. 17. A. Karafin „Antti, ärtu armsakene”	6	90	10	150
Nr. 18. A. Kapp „Laul Eestile”.	6	90	10	150
Nr. 19. V. Leemets „Mind üksinda jätke...”	6	90	10	150
Nr. 20. A. Vedro „Humoresk”	6	90	10	150
Nr. 21. M. Saar „Tütretänu emale”.	6	90	10	150
Nr. 22. E. Aav „Las kasvame”.	6	90	10	150

Nootide tellimistel tuleb raha ühes saatekuluga ette ära saata. Saatekulu: 15 kahe leheküljelist nooti (100 gr.) — 2 senti. Järgnevalt iga 50 gr. eest 1 sent. Tellimised adresseerida Autorikaitse Ühingule, Tallinnas, postkast 160, asukoht Kunstihoones, (III kord, tuba 8-c. Telefon 456-43. Posti jooksev arve nr. 152.

Nagu ülaltoodust näha, on laulude hinnad äärmiselt odavad: paušallepingu osaline saab 2 lhk. noodi ainult 3 sendiga! Niisuguste madalate hindadega AKÜ noodikogu taotleb kahte sihti: teha noodid kõigile kättesaadavaks ja muuta trr betuks nootide tülikat „kodust” paljundamist. Viimasesst põhimõttest väljudes AKÜ toimibki nii, et ei müü noote üksikult, vaid ainult komplektidena, alates 15 eksemplarist. Erandlikult AKÜ saadab tutvumiseks ka brošüüri (kõik 10 laulu, I seeria ja 12 laulu II seeria) hinnaga à 1 kr.

Trükikoda „Estotrükk”, Tallinn S. Karja 8. 1935. a.